

úřadu, a že se proti vůli žalované strany uvolili zaplatiti na dávce 30.000 Kč, porušili povinnosti, které jim ukládala smlouva, jednali na vlastní vrub a pozbyli práva, by jim žalovaná strana nahradila více na předepsanou dávku, než by jim byla musila nahraditi, kdyby se byli zachovali podle jejích pokynů, tedy 9.599 Kč 38 h. Následky případného omylu o skutečné hodnotě zcizených nemovitostí v roce 1914, o útratách soudního odhadu a o možnosti trestního stíhání pro zkrácení dávky, na nějž se žalobci odvolávají, musí nésti sami, k jich přesunutí na účet žalované strany není zákonného důvodu. Rovněž nemá významu pro tento spor, zda žalobci jednali z vlastní vůle, či pod vlivem obecního starosty a sekretáře. Na 9.599 Kč, jež jest žalovaná strana povinna zaplatiti, zaplatila žalobcům již 7.614 Kč, zbývá jí doplatiti 1.984 Kč s úrokem z prodlení ode dne žaloby. Bylo ji proto odsouditi k zaplacení této části, se zbytkem 20.400 Kč však žalobu zamítnouti.

Čís. 10555.

Odvážnou (§ 1267 obč. zák.) jest i smlouva pachtovní, jsou-li užítky z pachtu naprosto nejisté.

V otázce, zda šlo o koupi budoucího ovoce či o pacht užitků ze stromů, záleží na tom, zda bylo vůlí stran, by předmětem smlouvy bylo užívání stromoví či hotové ovoce. Pokud jest v prodeji ovoce ze zahrad a ze stromořadí, jež se urodí v budoucích letech, spatřovati nájemní smlouvu.

(Rozh. ze dne 21. února 1931, R I 1015/30.)

Podle tvrzení žalobce propachtoval mu žalovaný veškeré ovoce tvrdé, ořechy, švestky v zahradě a na aleji na dobu od roku 1925 na osm hospodářských roků, za úhrnné pachtovné 22.000 Kč, kteréžto pachtovné žalobce hotově zaplatil. Pro případ, že by nájemní smlouva byla vyšším zásahem rozvázána, zavázal se žalovaný vrátiti částku peněz připadající na nedodržená léta této smlouvy. O tom, které stromy by měly býti vykáceny, měly se strany případ k případu dohodnouti a užitek vykácených stromů měl připadnouti žalobci. Jelikož v letech 1928 a 1929 bylo stromoví postiženo mrazy a kroupami, čímž jeho hospodářské užívání bylo úplně zmařeno, domáhal se žalobce žalobou, zadanou na okresním soudě, na žalovaném vrácení 12.600 Kč. K námitce místní nepřislušnosti soud prvního stupně žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku věcné nepřislušnosti. Důvody: První soud odmítl žalobu pro věcnou nepřislušnost, ježto jde o nárok přes 5.000 Kč a právní jednání, jež žalobce označuje za smlouvu pachtovní, za takovou smlouvu nemá. Podle názoru rekursního soudu jest stížnost oprávněna. Strany ujednaly smlouvu, o níž si vzájemně daly ve formě dopisu potvrzení toho obsahu, že žalobce »koupil« od žalovaného veškeré ovoce tvrdé, ořechy a švestky, v zahradě a na alejích na celou dobu pachtovní do roku 1933 za úhrnnou cenu 22.000 Kč, kterou na celé období napřed zaplatil. Při tom zavázaly se strany navzájem k různým plněním. Žalobce měl každo-

ročně dáti žalovanému »zdarma« 200 kg ovoce podle jeho výběru. Žalovaný zaň měl »zdarma« poskytnouti žalobci veškeré potahy k odvezení ovoce z alejí, zdarma dodati žalobci slámu na boudu a pod ovoce, kromě toho měl žalobce obdržeti záhon bramborů ve štěpnici. Žalobce měl povinnost udržovati stromoví v dobrém stavu, jednou za tři roky je prořezati a biliti a čtyry stromy, jež by měly býti vykáceny, o čemž se měly strany případ od případu dohodnouti, měl nově nahraditi (vysaditi), začez mu náležel užitek z vyřezaného dřeva. Posléze ustanoveno, že žalovaný jest povinen vrátiti částku peněz, připadající stejným dílem na nedodržená léta této smlouvy, kdyby nájemní smlouva byla vyšším zásahem rozvázána. Především jest vytknouti, že tato věta mluví sice o smlouvě nájemní, to však nikterak v tom smyslu, jak míní žalobce a jak i první soudce tomu rozumí (třeba že z toho pro žalobce nic nevyvozuje). Jest jasné, že měly strany na mysli nájemní (pachtovní) smlouvu žalovaného s velkostatkem, t. j. pro případ, že by žalovaný přestal býti pachtýřem dvora a že neměly na mysli vlastní svou smlouvu. Z této věty tedy skutečně nic nelze vyvoditi ve prospěch žalobcův. Nezáleží však na tom, jakých výrazů strany k vyjádření úmluvy použily, rozhodné jest, jaké byly vzájemné povinnosti a práva, neboť jen tak lze určití ráz právního jednání. Rekursní soud neklade proto váhu na slova »koupil« a »prodal« v dopisech, neboť jest všeobecně známo, že se při ovoci užívá tohoto slova všeobecně, aniž se tím právní jednání skutečně vyznačuje jako smlouva trhov. První soud má za to, že tu jde o smlouvu odvážnou podle § 1276 obč. zák., kterou žalobce koupil budoucí užitky úhrnkem. Z toho prý, že strany učinily zvláštní dohodu o stromech, nelze souditi na smlouvu pachtovní, protože prý tato činnost nenáleží k povinnostem pachtýřovým, naopak znamená jeho značné obmezení. První soud, drže se doslovu smlouvy o koupi (o prodeji) ovoce, praví, že ovoce nemůže býti předmětem smlouvy nájemní a pachtovní, poněvadž nemůže býti předmětem užívání. To jest správné, kdyby šlo skutečně jen o ovoce samo, nikoli o ovoce na stromech. Zde však »prodáváno« bylo ovoce na stromech na řadu let, určitě vymezenou a za určitou cenu. Jest zřejmo, že se nepronajímá nebo nepachtuje ovoce, nýbrž stromy, užívání těchto stromů. I může tu jíti o oba druhy smluv: buď o pacht neb o smlouvu odvážnou podle toho, které znaky převládají. Nebude tu pachtovní smlouvy, prodá-li se napřed úhrnkem úroda, o kterou se musí postarati prodávající. U ovoce, kde netřeba dříve k docílení užitku podnikati zvláštní práce, jest tomu jinak. Koupí-li někdo ovoce, o stromoví se nestaraje, úhrnkem, je tu smlouva odvážná, neboť udržování stromů a tím zajišťování a získání úrody náleží prodávajícímu. Získá-li však někdo užitky věci na určitou dobu a za určitou cenu tak, že sám se musí o to starati, by se tyto užitky dostavily, nelze mluvíti jen o koupi užitků, tu jest již koupě užívání, což jest smlouva nájemní (pachtovní) (§ 1091 obč. zák.). Z dopisů stran vyplývá, že žalobce měl stromy udržovati v dobrém stavu, jednou za tři roky je prořezati a biliti a vyhynulé aneb vykácené zužitkovati se závazkem k novému vysazení. K výkladu tohoto ustanovení smlouvy se připomíná, že před-

mětem dohody, o níž se tam mluví, není otázka, zda si žalovaný má vyřezané dřevo zužitkovati a nově vysazeným stromem nahraditi, nýbrž otázka, zda má býti strom vykácen. Z toho jest patrné, že žalobci náležela také péče o to, by úrody bylo docíleno, že náležely mu užítky stromů vůbec, nejen ovoce, a nelze proto hleděti na spornou smlouvu jako smlouvu odvážnou, nýbrž jako na smlouvu, kterou přenecháno bylo žalobci užívání stromů na určitou dobu a za určitou cenu. To jest smlouva nájemní (§ 1090 obč. zák.) pokud se týče pachtovní (§ 1091 obč. zák.). Poněvadž veškeré spory ze smluv nájemních nebo pachtovních náležejí s výjimkou sporů o jsoucnost smlouvy a o nájemné podle § 49 čís. 5 j. n. před soudy okresní, jest námitka věcné nepřislusnosti dovolaného soudu bezdůvodná a bylo ji změnou prvního usnesení zamítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pro otázku příslušnosti není rozhodné, zda tak zv. koupě budoucího ovoce na stromech jest smlouvou odvážnou. Takovou smlouvou jest podle zákona koupě věcí budoucích, ale zákon nevylučuje, že by odvážnou smlouvou nemohla býti smlouva pachtovní, jsou-li užítky, jež jsou předmětem pachtu, podle § 1267 obč. zák. naprosto nejisté tak, že se naděje zcala nejistého prospěchu z nich slibuje a přijímá. Jádro věci jest v tom, zda šlo o koupi budoucího ovoce či pacht užitků ze stromů. Tu záleží na tom, zda bylo vůlí stran, by předmětem smlouvy bylo užívání stromů, či hotové ovoce, tak, že buď žalovaný měl podle § 1061 obč. zák. ovoce do odevzdání opatrovati a pak je odevzdati a nebezpečí do odevzdání šlo na jeho účet, či zda žalovaný měl ponechat žalobci k užívání jen stromy bez odevzdání ovoce, takže nebezpečí ovoce, bude-li jaké a kolik ho bude, nesl žalobce. Nezáleží na tom, jakých slov bylo při ujednání použito pro označení právního jednání a bylo-li užito slov koupě a prodeje či pachtu (§ 914 obč. zák.). Rekursní soud správně shledal ve sporném tak zv. prodeji ovoce ze zahrad a stromořadí, jež se v budoucích letech urodí, smlouvu nájemní. Podle úmyslu stran neměl žalovaný odevzdávati hotové ovoce, jež se v budoucnu urodí, nýbrž žalobce měl sám ovoce česati nebo dáti sklízeti jiným za sebe jako užitek ze stromů, a žalovaný měl povinnost nechat je skliditi, kdežto žalobce měl za účelem docílení užitku konati práce smluvené, prořezávati a bíliti stromy a jemu také měl náležeti užitek ze stromů na vykáceném a vyřezaném dřevě. Pokud ovšem ve smyslu a podle úmyslu stran nesl nebezpečí pomrznutí stromů žalobce či žalovaný, je teprve věcí meritorního řešení sporu. Pro ráz smlouvy nerozhoduje, zda žalovanému jako pachtýři byl zakázán podpacht. Ani to, že žalobce měl odvést 200 kg jablek a žalovaný měl dodati slámu na boudu a povozy k dopravě ovoce, nevedí rázu smlouvy jako podpachtu stromů. Úplata podpachtovní mohla záležeti i v části docíleného užitku, jenom pokud ovšem nebyla smluvena jako úplata poměrná část všech

docílených užitků (§ 1103 obč. zák.). Poskytnutí slámy a povozů mělo žalobci umožniti docílení a případně i zpeněžení užitku. Že žalobce nedodržel ujednání o bílení a o prořezávání a že dohoda byla zrušena, jest nerozhodno. Třeba že nebylo ve smlouvě o tom řeči, vyplývá z povahy smlouvy a z povahy věci, že se žalobce měl přičiniti o získání užitku jednak opatrováním stromů, bílením a prořezáváním, jednak hlídáním a sklizením; i to nasvědčuje smlouvě pachtovní.

Čís. 10556.

S hlediska § 79 notářského řádu ručí notář, potvrdivší, že listina byla podepsána osobou jemu známou, jen za to, že osoba ta jest mu známa podle jména a osoby. S hlediska § 1299 obč. zák. může však býti zodpověden i za jiná potvrzení v doložce.

(Rozh. ze dne 21. února 1931, Rv I 39/30).

Žalující banka domáhala se na žalovaném notáři náhrady škody 82.036 Kč a odůvodnila žalobní nárok takto: V roce 1925 ohlásila firma T. a K. i její veřejní společníci Jindřich T. a Josef K. vyrovnání. K vyrovnacímu roku přihlásila žalobkyně pohledávku 281.825 Kč a bylo jí přiznáno hlasovací právo pro 80.000 Kč. Při vyrovnacím roku byl přijat návrh dlužníků, jímž se zavázali zaplatiti ve dvanácti měsíčních lhůtách 50% kvotu a jako rukojmí a plátcové přistoupily manželky obou veřejných společníků a protokolovaná firma M. R. v N. Tato firma se vyrovnacího roku osobně nesúčastnila, k roku dostavil se Arnošt V. z Prahy, který předložil plnou moc ze dne 30. května 1925 notářsky ověřenou tohoto znění: »Podepsaný M. R., prot. obchodník a majitel realit v P. u N. zmocňuje Arnošta V-a, obchodního jednatele v K., by jménem a v zastoupení mém ve vyrovnacím řízení prot. firmy T. a K. za mně závazně prohlásil, že přejímám záruku jako ručitel a plátc pro vyrovnací kvotu 50% ní, a to s účinkem jakoby sám tak učinil. Tomu na doklad můj vlastnoruční ověřený podpis. V N., dne 30. května 1925. M. R.«. Vzhledem k tomu, že firma M. R. je finančně velmi dobrá, žalující banka na vyrovnání přistoupila a svým zástupcem hlasovala pro návrh částkou 80.000 Kč. Na 50% ní kvotu žalující banky 140.910 Kč 50 h zaplatila firma T. a K. jen šest splátek 20.000 Kč 04 h. Zůstalo neuhraženo žalobkyni 74.072 Kč 04 h. Po marných upomínkách o uhrazení tohoto zbytku, podala žalující banka na firmu M. R. žalobu prozatím jen o 30.000 Kč. Žaloba ta byla však zamítnuta, poněvadž soud nabyt přesvědčení, že Marie R-ová, majitelka firmy M. R. nedala Arnoštu V-ovi záruční plnou moc ze dne 30. května 1925, nýbrž, že ji podepsal Augustin R. bez vědomí a souhlasu své manželky Marie R-ové. Žalobkyně nebyla by na záruku firmou M. R. přistoupila, kdyby byla věděla, že Augustin R., který podpis M. R. na plnou moc vlastnoručně připojil, není majitelem firmy, a že není ani ku podpisu zmocněn skutečnou majitelkou Marií R-ovou. Legalisace plné moci však nezůstavovala pochyb-